

בריהם כהנא שפירא
דב הראשי לישראל

ב"ח, ירושלים
ל' בכסלו תשי"ך
שאי' (1) - 870/89

לכבוד

מר י. יודסון
גא/ג

השלום והברכה |

בנוגע למה שכתבת אלי בענין מנין נשים לתפילה, וכן לגבי לכישת ציצית ע"י נשים, הדברים פשוטים מאד, כל הם דינים מפורשים בשו"ע או"ח בהל' ציצית או"ח סימן י"ט מפורש שנשים פטורות ממצות ציצית, והרמ"א מוסיף שאם רוצים לעטוף ולברך הרשות בידן כמו שפסק בכמה מקומות כרבינו תם שנשים יכולות לברך על מצוות עשה שהזמן גרמא, בניגוד לרמב"ם, והוא גם שיטת המחבר. אבל מ"מ בציצית הרמ"א מוסיף שמחזי כיוהרא ולכן אין להם ללבוש ציצית ומסביר - כיון שגם גברים אינם חייבים אלא רק אם רצו ללבוש כגד של ד' כנפות, לכן נשים לא ילבשו כלל ציצית.

בדין של מנין נשים, זה ג"כ הלכה מפורשת בשו"ע, שכל דבר שבקדושה כגון קדיש וקדושה וברכו וקריאת התורה אין אומרים בפחות מעשרה גברים, עיין בשו"ע או"ח נ"ה ובמשנה ברורה שם.

ומקור הדין הוא בגמ' בכרכות מ"ו לגבי ברכת הזימון - והא מאה נשים כתרין גבוא דמיין. לענין מצות, ומפרשים החוס' לענין קיבוץ תפילה ולענין כל דבר שבקדושה, וכן פסק הרמב"ם פ"ה מתפילה ה"ז, שנשים מזמנות לעצמן ובלבד שלא יזמנו בשט, ומבאר בכס"מ משוט שכל דבר שבקדושה לא יהיה פחות מעשרה, וכן נפסק בשו"ע רצ"ט. ותדין הזה מובא בלא שום חולק אלא כפסק ברור. ומה שנראה מהמאירי שיש חילוק זהו רק בחידוש הרמב"ם שהזכרת שם לחוד הוי בכלל דבר שבקדושה, וגם בזה המאירי דחאה, אבל בעצם הדין שלדבר שבקדושה, אין מי שחולק על הרמב"ם שגם לעצמן לא יקראו.

זרחה כהנא שפירא
ורב הראשי לישראל

ב"ח, ירושלים

ומ"ש ששמעת בשם אדם גדול שלשיטת ר"ת שנשים יכולות לקיים מ"ע שהזמן גרמן למרות שפטורות מעיקר הדין, ה"נ יכולות לרצות להתחייב בתפילה וע"י כן גם להצטרף למנין. תמהני אם שמעת נכונה שהרי א"י"ז דומה כלל וכלל, שאם במקום שציוותה התורה על מצווה ופטרה ממנה נשים ^{כ"ה} ר"ת שאשה יכולה לומר שרוצה להתנדב לעשות מצווה שצויתה התורה אין ללמוד מכך לגבי מנין שא"י"ז פטור אלא חסרון בצרוף העשרה, וכשיש חסרון בצירוף לעשרה אין שם מקום לומר שהאדם מתנדב להצטרף, וכשם שאין גברים פחות מעשרה יכולים לקיים מנין ע"י התנדבות.

וגם מעצם הדין של הגמ' בברכות מוכח שאינו כן, שהרי מפורש שם מאה נשים כתרי גברי, וברמב"ם מביא הדין לגבי ברכת הזימון בעשרה שאומרים שם קודש, וע"ז י"ל שהרמב"ם לשיטתו שנשים אינן מברכות על מצוות שהזמן גרמא, ולא כדעת ר"ת והתוס' מפרשים שהכונה לכל דבר שבקדושה, והתוס' הרי סברי כר"ת, אבל בכל אופן מוזכר בגמ' שמאה נשים דינם כפחות מעשרה, והרי מאה נשים אלו רוצות לקיים את הדברים שבקדושה, והם רשאות זאת לפי ר"ת, וא"כ לא יהיו למאה אלו שמתנדבות לקיים המצוה להיות כמנין ולא כתרי, וע"כ כנ"ל שאם המנין של נשים, לא ראוי לצירוף, ואין הרצון שלהם מתקן מה שלא ראוי.

ובשו"ע הובא הדין של הרמב"ם בזימון שאין מזכירים השם במנין נשים, והרמ"א לא הגיה ע"ז כדרכו שפוסק כר"ת, וע"כ כנ"ל שלבי דבר שבקדושה שצריך עשרה, לא מועיל מה שרוצים לקיים המצוה, וז"פ. וכן לא הגיה בסימן נ"ה בעיקר הדין של דבר שבקדושה, רק במנין של גברים ולא הזכיר שלר"ת יתכן גם מנין של נשים כשרוצות לקרוא דבר שבקדושה, ועל כרחק שלגבי מנין של דבר שבקדושה, גם ר"ת מודה.

בניהם כהנא שפירא
 הרב הראשי לישראל

ב"ח, ירושלים

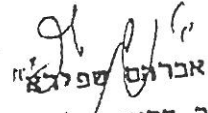
נוסף לכן, מלכד האיסור מצד ההלכה, וכנ"ל, יש גם יסוד של איסור שמבטלים מנהג, שמעולם לא נהגו הן לגבי ציצית. זהו לגבי מנין של תפילה לנשים, ומעולם לא נשמע כדבר הזה, ואינו מקובל בישראל, ומפני זה לחוד, הוי בניגוד לדין משום שמנהג ישראל תורה הוא.

כ"ז אמור אפילו אם יעשו כן לעצמן בביתן שלהן, אבל כשבאות לשנות את ההלכה והמנהג בפני רבים, במקום קדוש ככותל המערבי, דבר שמעורר ריב ומדון וקטטות, יש בכך גם איסור של ריבוי מחלוקת בישראל, וביזוי מקום קדוש.

וכבר כתב הגר"א באגרת המפורסמת ששלח לאשתו ולאמו, בזמן נסיעתו לא"י, וכתב בתוך דבריו: שאם בביהכ"ס מדברים לשה"ר, מוטב שלא יבואו כלל לבית הכנסת להתפלל ויחפלו בבית. וכ"ש כשיש ריבוי מחלוקת כנ"ל, ודאי שראוי להן לא לבוא כלל לכותל המערבי, מאשר לבוא ולעורר ריב ומדון.

קיצור הדברים: מבחינת הדין כל הדברים הנ"ל, גם לבישת ציצית לנשים, וגם עריכת מנין לנשים לדברים שבקדושה, הם בניגוד להלכה ובניגוד למנהג, ולא מקובלים בישראל, ויש כאן דק מעשה שטן להרבות מחלוקת ולעורר קטרוגים על ישראל. ומרוב פשיטותם של הדברים, אין יותר להאריך בזה.

בברכה נאמנה,

 אברהם שפירא
 הרב הראשי לישראל